

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul X — Nr. 195

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Marți, 26 mai 1998

SUMAR

	Pagina		Pagina
DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE		Decizia nr. 68 din 16 aprilie 1998 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 330 ⁴ teza a doua din Codul de procedură civilă	5-7
Decizia nr. 63 din 2 aprilie 1998 referitoare la excepția de neconstituționalitate a art. 141 din Codul de procedură penală.....	1-2	Decizia nr. 72 din 5 mai 1998 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. 1 din Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului	7-8
Decizia nr. 67 din 16 aprilie 1998 referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 330 ⁴ teza a doua din Codul de procedură civilă	2-5		

DECIZII ALE CURȚII CONSTITUȚIONALE

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 63 din 2 aprilie 1998

referitoare la excepția de neconstituționalitate a art. 141 din Codul de procedură penală

Ioan Muraru — președinte
Costică Bulai — judecător
Viorel Mihai Ciobanu — judecător
Mihai Constantinescu — judecător
Nicolae Popa — judecător
Lucian Stângu — judecător
Florin Bucur Vasilescu — judecător
Romul Petru Vonica — judecător
Victor Dan Zlătescu — judecător
Ioan Griga — procuror
Florentina Geangu — magistrat-asistent

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Ordonanța nr. 449/P din 26 septembrie 1997 a Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție a fost luată, față de inculpatul Temeșan Răzvan Liviu, măsura preventivă a obligării acestuia de a nu părăsi municipiul București, prevăzută la art. 136 alin. 1 lit. b) din Codul de procedură penală, pe o durată de 30 de zile.

Împotriva acestei ordonanțe inculpatul, în baza dispozițiilor art. 140¹ din Codul de procedură penală, a formulat plângere la Tribunalul Municipiului București — Secția I penală, căruia îi revenea competența să judece cauza în fond.

Prin Încheierea din 16 octombrie 1997 Tribunalul Municipiului București — Secția I penală a respins plângerea inculpatului, menținând astfel măsura preventivă luată de procuror.

Deși în dispozitivul încheierii, în mod greșit s-a făcut mențiunea „definitivă“, deoarece încheierea era supusă recursului potrivit art. 140¹ alin. 6 din Codul de procedură penală, eroare invocată de autorul excepției ca o piedică

Pe rol, pronunțarea asupra excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 141 din Codul de procedură penală, invocată de Temeșan Răzvan Liviu în Dosarul nr. 2.067/1997 al Curții de Apel București — Secția a II-a penală.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 26 martie 1998, în prezența reprezentantului Ministerului Public și în lipsa părților legal citate, și au fost consemnate în încheierea de la acea dată, când Curtea, având nevoie de timp pentru a delibera, a amânat pronunțarea pentru data de 2 aprilie 1998.

în folosirea căii de atac, acest fapt nu l-a împiedicat să declare recurs împotriva ordonanței procurorului.

În fața instanței de recurs — Curtea de Apel București, Secția a II-a penală — inculpatul a ridicat excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 141 din Codul de procedură penală.

Prin Încheierea din 20 noiembrie 1997, Curtea de Apel București — Secția a II-a penală a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate invocată.

În motivarea excepției se susține că prevederile legale menționate sunt neconstituționale, deoarece nu prevăd calea de atac a recursului și împotriva încheierii prin care prima instanță dispune respingerea cererii de revocare a măsurii preventive. În opinia sa, dispozițiile art. 141 din Codul de procedură penală sunt contrare prevederilor art. 16 din Constituție, privitoare la egalitatea în drepturi, deoarece, în timp ce inculpatul nu poate declara recurs împotriva încheierii prin care i s-a respins cererea de revocare a măsurii preventive, procurorul poate ataca cu recurs încheierea prin care s-a admis o astfel de plângere și s-a dispus revocarea măsurii. Tot în opinia autorului excepției, dispozițiile legale atacate contravin și prevederilor art. 128 din Constituție, privitoare la drepturile de folosire a căilor de atac.

Exprimându-și opinia, instanța de judecată apreciază că excepția este neîntemeiată, prevederile art. 141 din Codul de procedură penală fiind constituționale. Se mai precizează că inculpatul se poate folosi de prevederile art. 140¹ din Codul de procedură penală pentru a se plânga împotriva măsurilor preventive luate de procuror, iar hotărârea pronunțată în baza acestui text de lege poate fi atacată cu recurs fără nici o discriminare atât de procuror, cât și de inculpat.

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c) și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 141 din Codul de procedură penală, invocată de Temeșan Răzvan Liviu în Dosarul nr. 2.067/1997 al Curții de Apel București — Secția a II-a penală.
Definitivă.

Pronunțată în ședința publică din data de 2 aprilie 1998.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. IOAN MURARU

Magistrat-asistent,
Florentina Geangu

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

**DECIZIA Nr. 67
din 16 aprilie 1998**

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 330⁴ teza a doua din Codul de procedură civilă

Ioan Muraru — președinte
Costică Bulai — judecător
Viorel Mihai Ciobanu — judecător
Mihai Constantinescu — judecător
Nicolae Popa — judecător
Lucian Stăngu — judecător
Florin Bucur Vasilescu — judecător
Romul Petru Vonica — judecător
Victor Dan Zlătescu — judecător
Paula C. Pantea — procuror
Carmen Daniela Manea — magistrat-asistent

Potrivit art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, astfel cum a fost modificată prin Legea nr. 138/1997, s-au solicitat puncte de vedere președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

În punctul de vedere al Guvernului se apreciază că excepția de neconstituționalitate invocată este neîntemeiată, dispozițiile art. 141 din Codul de procedură penală fiind constituționale.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, dispozițiile legale atacate, raportate la prevederile Constituției și ale Legii nr. 47/1992, republicată, reține următoarele:

În temeiul art. 144 lit. c) din Constituție și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată, Curtea este competentă să soluționeze excepția de neconstituționalitate invocată.

Potrivit dispozițiilor art. 23 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, excepția de neconstituționalitate poate să privească numai dispozițiile legale de care depinde judecarea cauzei.

În cauză se constată că prevederile legale de care depinde soluționarea plângerii inculpatului, în legătură cu măsura preventivă luată față de el, sunt cele din art. 140¹ din Codul de procedură penală. Cu toate acestea, inculpatul invocă neconstituționalitatea dispozițiilor art. 141 din același cod, deși el nu se află în nici una dintre situațiile la care se referă aceste dispoziții.

În această situație, excepția de neconstituționalitate invocată urmează a fi respinsă, ea fiind inadmisibilă în raport cu prevederile art. 23 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată.

Pe rol, pronunțarea asupra excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 330⁴ teza a doua din Codul de procedură civilă, invocată de Enea Georgeta și de Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție în Dosarul nr. 3.519/1995 al Curții Supreme de Justiție — Secția civilă.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 14 aprilie 1998 și sunt consemnate în încheierea de la acea dată, când Curtea, având nevoie de timp pentru a delibera, a amânat pronunțarea pentru data de 16 aprilie 1998.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 15 ianuarie 1998, pronunțată în Dosarul nr. 3.519/1995, Curtea Supremă de Justiție — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 330⁴ teza a doua din Codul de procedură civilă, invocată de Enea Georgeta și de către Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție.

Enea Georgeta nu a precizat dispozițiile constituționale care ar fi afectate prin textul atacat, dar, într-un memoriu separat, apreciază că acesta este neconstituțional, întrucât, pe de o parte, încalcă principiul stabilității raporturilor juridice și al autorității lucrului judecat, iar pe de altă parte, creează, indirect, o cale de atac neprevăzută de lege și aflată la îndemâna discreționară a părții. În dezvoltarea acestor idei se arată că, potrivit art. 330 din Codul de procedură civilă, numai procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție poate exercita recursul în anulare, dar această dispoziție este fără limită extinsă prin posibilitatea oricărei părți de a cere, chiar fără să motiveze, continuarea judecării în cazul retragerii recursului de către titular și când obiectul judecării a dispărut.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție apreciază că dispozițiile atacate contravin art. 128 și 130 din Constituție. Se susține că, din moment ce declararea recursului în anulare constituie, în acord cu art. 130 din Constituție, o prerogativă ce aparține exclusiv procurorului general, ca reprezentant al Ministerului Public, este firesc ca retragerea acestei căi extraordinare de atac de către inițiatorul ei, conform art. 330⁴ teza a doua din Codul de procedură civilă, să reprezinte un exercițiu al acelorași atribuții, la îndemâna aceluiasi subiect calificat, cu efect de stingere a litigiului respectiv. Prevederea atacată este neconstituțională, deoarece transferă în competența părților litigante atribuții care, potrivit art. 130 din Constituție, constituie apanajul exclusiv al Ministerului Public și se exercită prin procurorii constituiți în parchete, încălcându-se astfel ordinea de drept.

Consiliul General al Municipiului București, care a solicitat continuarea judecării după retragerea recursului în anulare, a opinat pentru trimiterea dosarului la Curtea Constituțională spre a hotărî cu privire la excepția invocată, iar intervenții în favoarea consiliului au solicitat respingerea excepției ca neîntemeiată și judecarea recursului în anulare.

Exprimându-și opinia, instanța consideră că excepția nu este întemeiată, textul atacat fiind constituțional. Instanța apreciază însă că sesizarea Curții Constituționale se impune, deoarece soluționarea excepției este determinantă pentru cauză, iar Curtea, în privința constituționalității tezei a doua din art. 330⁴ din Codul de procedură civilă, nu și-a spus cuvântul printr-o decizie publicată în Monitorul Oficial al României.

Potrivit art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, s-au solicitat puncte de vedere asupra excepției de neconstituționalitate președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

În punctul de vedere al Guvernului se apreciază că, prin Decizia nr. 73 din 4 iunie 1996, rămasă definitivă prin Decizia nr. 96 din 24 septembrie 1996, precum și prin deciziile nr. 663/1997, 351/1997, 448/1997, 309/1997, 366/1997, 365/1997, 362/1997, 297/1997, 654/1997, 616/1997, 177/1997, 621/1997, 188/1997, 625/1997, 204/1997 și nr. 629/1997, Curtea Constituțională a constatat că dispozițiile art. 330⁴ sunt constituționale. În consecință, excepția ar urma să fie respinsă.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, susținerile părților prezente și dispozițiile legale atacate, raportate la prevederile Constituției și ale Legii nr. 47/1992, republicată, reține următoarele:

Curtea este competentă să soluționeze excepția de neconstituționalitate și a fost legal investită cu respectarea prevederilor art. 144 lit. c) din Constituție și ale art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată.

Potrivit art. 330⁴ din Codul de procedură civilă, „până la închiderea dezbaterilor, procurorul general își poate retrage motivat recursul în anulare. În acest caz, părțile din proces pot cere continuarea judecării”.

Acest text a fost atacat integral, de mai multe ori, prin excepția de neconstituționalitate, Curtea pronunțându-se, pentru prima oară, prin Decizia nr. 73 din 4 iunie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 255 din 22 octombrie 1996, în sensul că dispozițiile sale sunt constituționale. Cu ocazia dezbaterilor în cadrul cărora s-a pronunțat această decizie, s-a renunțat la excepția privind art. 330⁴ din Codul de procedură civilă, dar Curtea Constituțională nu a luat act de această renunțare, reținând că excepția de neconstituționalitate este o excepție de ordine publică, prin invocarea ei punându-se în discuție abaterea unor reglementări legale de la dispozițiile legii fundamentale, precum și că soluția asupra excepției este de interes general, astfel că ea nu rămâne la dispoziția părții care a invocat-o și nu este susceptibilă de acoperire nici pe calea renunțării exprese la soluționarea ei. Așa fiind, în considerentele deciziei menționate se precizează că „Art. 330⁴ din Codul de procedură civilă arată condițiile în care procurorul general își poate retrage recursul în anulare și consacră, totodată, dreptul părților din proces de a stăruii pentru continuarea judecării. Or, prin aceste prevederi nu poate fi pusă în discuție nici o situație conflictuală cu dispozițiile Constituției”. Decizia nu a fost atacată cu recurs în ceea ce privește dispozițiile art. 330⁴, astfel că ea a rămas definitivă.

Rezultă așadar că susținerea Curții Supreme de Justiție — Secția civilă din încheierea de sesizare, în sensul că nu s-ar cunoaște punctul de vedere al Curții Constituționale în legătură cu prevederile art. 330⁴ teza a doua din Codul de procedură civilă, nu este fondată.

Faptul că întregul text a fost declarat constituțional nu împiedică însă părțile, în alte cauze, să invoce excepția de neconstituționalitate a aceluiasi text, Curtea urmând să examineze dacă au intervenit elemente noi care să facă necesară reconsiderarea soluției sale. Până în prezent, astfel cum rezultă și din punctul de vedere al Guvernului, Curtea Constituțională, în numeroase decizii, a menținut soluția de constituționalitate a dispozițiilor art. 330⁴ din Codul de procedură civilă.

În Dosarul nr. 3.519/1995 al Curții Supreme de Justiție — Secția civilă Enea Georgeta a mai invocat o excepție de neconstituționalitate, dar ea s-a referit la art. 330, 330¹ și art. 330² din Codul de procedură civilă, excepție respinsă prin Decizia Curții Constituționale nr. 110 din 8 octombrie 1996, rămasă definitivă prin Decizia nr. 14 din 23 ianuarie 1997, ambele publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 37 din 6 martie 1997, astfel că putea ridica în fața Curții Supreme de Justiție excepția de neconstituționalitate vizând, de această dată, prevederile art. 330⁴ teza a doua din Codul de procedură civilă. Desigur, potrivit art. 23 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, republicată, același drept îl are și procurorul.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție invocă, în primul rând, încălcarea prevederilor art. 128 din Constituție, dar nu arată în ce constă această încălcare. Potrivit acestui text, „Împotriva hotărârilor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii“. Dispoziția constituțională dă deci legiuitorului dreptul de a stabili condițiile de exercitare a căilor de atac și cu privire la recursul în anulare, art. 330 și 330¹ din Codul de procedură civilă stabilind cine îl poate exercita, care este instanța competentă, pentru ce motive și în ce termen se poate exercita. Celelalte texte care se ocupă de recursul în anulare, respectiv art. 330², 330³ și art. 330⁴ din același cod, privesc judecata recursului în anulare, iar, potrivit art. 125 alin. (3) din Constituție, „Competența și procedura de judecată sunt stabilite de lege“. Rezultă, fără dubiu, că textele care reglementează recursul în anulare, inclusiv art. 330⁴ teza a doua din Codul de procedură civilă, sunt elaborate în conformitate cu art. 125 și 128 din Constituție și nu contravin acestora. Faptul că o cale de atac, care se poate exercita numai de către procurorul general, este continuată, în caz de renunțare a acestuia, la cererea uneia dintre părți, nu încalcă aceste prevederi constituționale. Rezultă că nu este vorba de o problemă de constituționalitate, ci de o opțiune legislativă ce nu poate fi cenzurată de către Curtea Constituțională.

Cât privește încălcarea art. 130 din Constituție, este de observat că acest text stabilește la alin. (1) că „În activitatea judiciară, Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor“, iar la alin. (2), că „Ministerul Public își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii“.

Sesizarea apreciază că acest text constituțional ar fi încălcat prin dispoziția legală atacată, deoarece ar transfera în competența părților din proces atribuții care, potrivit art. 130 din Constituție, constituie apanajul exclusiv al Ministerului Public.

Textul din legea fundamentală are în vedere participarea Ministerului Public la activitatea judiciară, fără a distinge deci atât în procesele penale, cât și în cele civile. Este însă de notorietate faptul că rolul procurorului în cele două genuri de procese diferă cantitativ și calitativ, apărarea interesului public general fiind mai pregnantă în cadrul procesului penal, care este guvernat, între altele, de principiul oficialității. Procesul civil este un proces al intereselor private, guvernat de principiul disponibilității, în care pot exista desigur și aspecte care să intereseze întreaga societate, și, tocmai de aceea, în limitele și în condițiile stabilite de lege, procurorul poate porni procesul civil, poate participa la judecata acestuia, poate exercita căile de atac și poate cere punerea în executare a hotărârilor judecătorești. Este însă excesiv a se susține că apărarea ordinii de drept, precum și a drepturilor și libertăților cetățenilor constituie apanajul exclusiv al Ministerului Public. Pe de o parte, instanța judecătorească, aplicând legea, veghează la apărarea ordinii de drept, iar pe de altă parte, părțile, în litigiile civile, își apără, în primul rând ele, drepturile și libertățile.

Așa fiind, art. 330⁴ teza a doua din Codul de procedură civilă nu transferă nici o competență a Ministerului Public părților litigante. Recursul în anulare se poate exercita exclusiv de către procurorul general, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, în cazul în care instanța a depășit atribuțiile puterii judecătorești ori când s-au săvârșit infracțiuni de către judecători în legătură cu hotărârea pronunțată. Aceste motive pot fi invocate atât de către părți, cât și de procuror, prin intermediul recursului (art. 304 pct. 4 din Codul de procedură civilă), respectiv al revizuirii

(art. 322 pct. 4 teza întâi din Codul de procedură civilă). Este vorba desigur de apărarea unor interese generale, dar, în același timp, și de interesele private ale părților. Dacă însă nici procurorul și nici părțile interesate nu au formulat aceste motive prin căile de atac puse la îndemâna lor fie pentru că nu le cunoșteau, fie din neglijență, interesul general al respectării legii a determinat introducerea în Codul de procedură civilă a recursului în anulare, dându-se posibilitatea procurorului general să ceară desființarea hotărârilor irevocabile care conțin astfel de greșeli. Aceasta nu înseamnă însă că procesul civil, de drept privat, a devenit exclusiv un proces de interes public. Din moment ce hotărârea de admitere a recursului în anulare produce efecte asupra hotărârii atacate și asupra părților din litigiu, este firesc ca ele să participe la judecată și, în considerarea intereselor lor, să sprijine ori să combată recursul în anulare, respectiv să ceară continuarea judecării, în cazul în care procurorul general și-l retrace motivat. Aceasta nu înseamnă însă că se creează o altă cale de atac, care nu ar fi prevăzută de lege. Este vorba de aceeași cale de atac și de aceleași motive prevăzute de lege, asupra cărora se va pronunța instanța competentă.

Situația este diferită în cazul recursului în interesul legii, când procurorul general urmărește să obțină o hotărâre menită să asigure aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești și care se pronunță numai în interesul legii, fără să aibă efect asupra hotărârilor judecătorești examinate și asupra situației părților din acele procese. În cazul recursului în interesul legii, totul este de ordine publică și de interes general, iar părțile din procesele examinate nici nu intervin în această activitate, nefiind citate.

Curtea Constituțională, prin deciziile nr. 96/1996 și nr. 339/1997, a reținut că ministrul justiției, sub a cărui autoritate își desfășoară activitatea procurorii, este reprezentant al executivului și a apreciat că din prevederile art. 131 alin. (1) din Constituție rezultă, fără dubiu, o legătură a Ministerului Public cu puterea executivă, care este determinată de faptul că aceasta din urmă reprezintă interesele societății în mod permanent și continuu, iar Ministerul Public, potrivit art. 130 alin. (1) din Constituție, reprezintă și el, în activitatea judiciară, interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor. Rezultă totuși că interesul general, pe care-l reprezintă procurorul general, poate să difere de interesul părții litigante, or, fiind într-un proces civil, nu poate fi neglijat nici acest din urmă interes, ceea ce se poate realiza numai prin continuarea judecării recursului în anulare, desigur cu participarea și cu concluziile procurorului, astfel cum prevede art. 330³ alin. 2 din Codul de procedură civilă. Pe de altă parte, continuarea judecării la cererea părții nu înseamnă și admiterea recursului în anulare, deoarece numai Curtea Supremă de Justiție va aprecia, prin hotărârea sa, dacă motivul invocat este întemeiat sau nu.

În consecință, posibilitatea părții interesate de a cere continuarea judecării recursului în anulare, în cazul în care procurorul general l-a retras, nu contravine nici unei prevederi constituționale sau legale, deoarece prevederile art. 128 și 130 din Constituție nu sunt afectate, iar exercitarea recursului în anulare s-a făcut în condițiile legii și partea nu va putea susține un alt motiv decât cel invocat de procurorul general, dar, desigur, în lumina intereselor sale.

Deoarece motivele invocate în susținerea excepțiilor de neconstituționalitate nu pot fi reținute, iar față de deciziile anterioare, prin care Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra art. 330⁴ din Codul de procedură civilă, nu au intervenit elemente noi care să facă necesară reconsiderarea soluțiilor, urmează ca excepția invocată să fie respinsă.

Față de considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c) și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a art. 330⁴ teza a doua din Codul de procedură civilă, invocată de Enea Georgeta și de Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție în Dosarul nr. 3.519/1995 al Curții Supreme de Justiție — Secția civilă.

Definitivă.

Pronunțată în ședința publică din data de 16 aprilie 1998.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. IOAN MURARU

Magistrat-asistent,
Carmen Daniela Manea

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 68

din 16 aprilie 1998

referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 330⁴ teza a doua din Codul de procedură civilă

Ioan Muraru — președinte
Costică Bulai — judecător
Viorel Mihai Ciobanu — judecător
Mihai Constantinescu — judecător
Nicolae Popa — judecător
Lucian Stângu — judecător
Florin Bucur Vasilescu — judecător
Romul Petru Vonica — judecător
Victor Dan Zlătescu — judecător
Paula C. Pantea — procuror
Carmen Daniela Manea — magistrat-asistent

Pe rol, pronunțarea asupra excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 330⁴ teza a doua din Codul de procedură civilă, invocată de Stratilescu Dumitra și de Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție în Dosarul nr. 70/1996 al Curții Supreme de Justiție — Secția civilă.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 14 aprilie 1998, în prezența reprezentantului Ministerului Public și a uneia dintre părți, fiind consemnate în încheierea de la acea dată, când Curtea, având nevoie de timp pentru a delibera, a amânat pronunțarea pentru data de 16 aprilie 1998.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Prin Încheierea din 30 ianuarie 1998, pronunțată în Dosarul nr. 70/1996, Curtea Supremă de Justiție — Secția civilă a sesizat Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 330⁴ teza a doua din Codul de procedură civilă, invocată de Stratilescu Dumitra și de Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție.

Stratilescu Dumitra nu a precizat dispozițiile constituționale care ar fi afectate prin textul atacat, dar, într-un memoriu separat, apreciază că acesta este neconstituțional, întrucât, pe de o parte, încalcă principiul stabilității raporturilor juridice și al autorității lucrului judecat, iar pe de altă parte, creează, indirect, o cale de atac neprevăzută de lege și aflată la îndemâna discreționară a părții. În dezvoltarea acestor idei se arată că, potrivit art. 330 din Codul de procedură civilă, numai procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție poate exercita recursul în anulare, dar această dispoziție este fără limită

extinsă prin posibilitatea oricărei părți de a cere, chiar fără să motiveze, continuarea judecării în cazul retragerii recursului de către titular și când obiectul judecării a dispărut.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție apreciază că dispozițiile atacate contravin art. 128 și 130 din Constituție. Se susține că, din moment ce declararea recursului în anulare constituie, în acord cu art. 130 din Constituție, o prerogativă ce aparține exclusiv procurorului general, ca reprezentant al Ministerului Public, este firesc ca retragerea acestei căi extraordinare de atac de către inițiatorul ei, conform art. 330⁴ teza a doua din Codul de procedură civilă, să reprezinte un exercițiu al aceluiași atribuții, la îndemâna aceluiași subiect calificat, cu efect de stingere a litigiului respectiv. Prevederea atacată este neconstituțională, deoarece transferă în competența părților litigante atribuții care, potrivit art. 130 din Constituție, constituie apanajul exclusiv al Ministerului Public și se exercită prin procurorii constituiți în parchete, încălcându-se astfel ordinea de drept.

Consiliul General al Municipiului București, care a solicitat continuarea judecării după retragerea recursului în anulare, a opinat pentru trimiterea dosarului la Curtea Constituțională spre a hotărî cu privire la excepția invocată, iar intervenții în favoarea consiliului au solicitat respingerea excepției ca neîntemeiată și judecarea recursului în anulare, datorită faptului că asupra constituționalității art. 330⁴ teza a doua din Codul de procedură civilă Curtea Constituțională s-a pronunțat.

În opinia instanței, excepția nu este întemeiată, textul atacat fiind constituțional. Instanța apreciază însă că sesizarea Curții Constituționale se impune, deoarece soluționarea excepției este determinantă pentru cauză, iar Curtea, în privința constituționalității tezei a doua din art. 330⁴ din Codul de procedură civilă, nu și-a spus cuvântul printr-o decizie publicată în Monitorul Oficial al României.

Potrivit art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, s-au solicitat puncte de vedere asupra excepției președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

În punctul de vedere al Guvernului se apreciază că, prin Decizia nr. 73 din 4 iunie 1996, rămasă definitivă prin Decizia nr. 96 din 24 septembrie 1996, Curtea Constituțională a constatat că dispozițiile art. 330⁴ sunt constituționale. În consecință, excepția ar urma să fie respinsă.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, concluziile procurorului, susținerile părții prezente și dispozițiile legale atacate, raportate la prevederile Constituției și ale Legii nr. 47/1992, republicată, reține următoarele:

Curtea este competentă să soluționeze excepția de neconstituționalitate și a fost legal investită cu respectarea prevederilor art. 144 lit. c) din Constituție și ale art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată.

Potrivit art. 330⁴ din Codul de procedură civilă, „până la închiderea dezbaterilor, procurorul general își poate retrage, motivat, recursul în anulare. În acest caz, părțile din proces pot cere continuarea judecării”.

Acest text a fost atacat integral, de mai multe ori, prin excepția de neconstituționalitate, Curtea pronunțându-se, pentru prima oară, prin Decizia nr. 73 din 4 iunie 1996, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 255 din 22 octombrie 1996, în sensul că dispozițiile sale sunt constituționale. Cu ocazia dezbaterilor în cadrul cărora s-a pronunțat această decizie, s-a renunțat la excepția privind art. 330⁴ din Codul de procedură civilă, dar Curtea Constituțională nu a luat act de această renunțare, reținând că excepția de neconstituționalitate este o excepție de ordine publică, prin invocarea ei punându-se în discuție abaterea unor reglementări legale de la dispozițiile legii fundamentale, precum și că soluția asupra excepției este de interes general, astfel că ea nu rămâne la dispoziția părții care a invocat-o și nu este susceptibilă de acoperire nici pe calea renunțării exprese la soluționarea ei. Așa fiind, în considerentele deciziei menționate se precizează că „Art. 330⁴ din Codul de procedură civilă arată condițiile în care procurorul general își poate retrage recursul în anulare și consacră, totodată, dreptul părților din proces de a stăruii pentru continuarea judecării. Or, prin aceste prevederi nu poate fi pusă în discuție nici o situație conflictuală cu dispozițiile Constituției”. Decizia nu a fost atacată cu recurs în ceea ce privește dispozițiile art. 330⁴, astfel că ea a rămas definitivă.

Rezultă așadar că susținerea Curții Supreme de Justiție — Secția civilă din încheierea de sesizare, în sensul că nu s-ar cunoaște punctul de vedere al Curții Constituționale în legătură cu prevederile art. 330⁴ teza a doua din Codul de procedură civilă, nu este fondată.

Faptul că întregul text a fost declarat constituțional nu împiedică însă părțile, în alte cauze, să invoce excepția de neconstituționalitate a aceluiași text, Curtea urmând să examineze dacă au intervenit elemente noi care să facă necesară reconsiderarea soluției sale. Până în prezent, astfel cum rezultă și din punctul de vedere al Guvernului, Curtea Constituțională, în numeroase decizii, a menținut soluția de constituționalitate a dispozițiilor art. 330⁴ din Codul de procedură civilă.

În Dosarul nr. 70/1996 al Curții Supreme de Justiție — Secția civilă Stratilescu Dumitru a mai invocat o excepție de neconstituționalitate, dar ea s-a referit la art. 310, 330¹ și 330² din Codul de procedură civilă, excepție respinsă prin Decizia Curții Constituționale nr. 31 din 18 februarie 1997, rămasă definitivă ca urmare a Deciziei nr. 173 din 4 iunie 1997, publicată în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 163 din 21 iulie 1997, astfel că putea ridica în fața Curții Supreme de Justiție excepția de neconstituționalitate vizând, de această dată, prevederile art. 330⁴ teza a doua din Codul de procedură civilă. Desigur, potrivit art. 23 alin. (2) din Legea nr. 47/1992, republicată, același drept îl are și procurorul.

Procurorul general al Parchetului de pe lângă Curtea Supremă de Justiție invocă, în primul rând, încălcarea prevederilor art. 128 din Constituție, dar nu arată în ce constă această încălcare. Potrivit acestui text, „Împotriva hotărâri-

lor judecătorești, părțile interesate și Ministerul Public pot exercita căile de atac, în condițiile legii”. Dispoziția constituțională dă deci legiuitorului dreptul de a stabili condițiile de exercitare a căilor de atac și cu privire la recursul în anulare, art. 330 și 330¹ din Codul de procedură civilă stabilind cine îl poate exercita, care este instanța competentă, pentru ce motive și în ce termen se poate exercita. Celelalte texte care se ocupă de recursul în anulare, respectiv art. 330², 330³ și 330⁴ din același cod, privesc judecata recursului în anulare, iar potrivit art. 125 alin. (3) din Constituție, „Competența și procedura de judecată sunt stabilite de lege”. Rezultă, fără dubiu, că textele care reglementează recursul în anulare, inclusiv art. 330⁴ teza a doua din Codul de procedură civilă, sunt elaborate în conformitate cu art. 125 și 128 din Constituție și nu contravin acestora. Faptul că o cale de atac, care se poate exercita numai de către procurorul general, este continuată, în caz de renunțare a acestuia, la cererea uneia dintre părți nu încalcă aceste prevederi constituționale. Rezultă deci că nu este vorba de o problemă de constituționalitate, ci de o opțiune legislativă ce nu poate fi cenzurată de către Curtea Constituțională.

Cât privește încălcarea art. 130 din Constituție, este de observat că acest text stabilește la alin. (1) că „În activitatea judiciară, Ministerul Public reprezintă interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor”, iar la alin. (2), că „Ministerul Public își exercită atribuțiile prin procurori constituiți în parchete, în condițiile legii”.

Sesizarea apreciază că acest text constituțional ar fi încălcat prin dispoziția legală atacată, deoarece ar transfera în competența părților din proces atribuții care, potrivit art. 130 din Constituție, constituie apanajul exclusiv al Ministerului Public.

Textul din legea fundamentală are în vedere participarea Ministerului Public la activitatea judiciară, fără a distinge deci atât în procesele penale, cât și în cele civile. Este însă de notorietate faptul că rolul procurorului în cele două genuri de procese diferă cantitativ și calitativ, apărarea interesului public general fiind mai pregnantă în cadrul procesului penal, care este guvernat, între altele, de principiul oficialității. Procesul civil este un proces al intereselor private, guvernat de principiul disponibilității, în care pot exista desigur și aspecte care să intereseze întreaga societate, și tocmai de aceea, în limitele și în condițiile stabilite de lege, procurorul poate porni procesul civil, poate participa la judecata acestuia, poate exercita căile de atac și poate cere punerea în executare a hotărârilor judecătorești. Este însă excesiv a se susține că apărarea ordinii de drept, precum și a drepturilor și libertăților cetățenilor constituie apanajul exclusiv al Ministerului Public. Pe de o parte, instanța judecătorească, aplicând legea, veghează la apărarea ordinii de drept, iar pe de altă parte, părțile, în litigiile civile, își apără, în primul rând ele, drepturile și libertățile.

Așa fiind, art. 330⁴ teza a doua din Codul de procedură civilă nu transferă nici o competență a Ministerului Public părților litigante. Recursul în anulare se poate exercita exclusiv de către procurorul general, din oficiu sau la cererea ministrului justiției, în cazul în care instanța a depășit atribuțiile puterii judecătorești ori când s-au săvârșit infracțiuni de către judecători în legătură cu hotărârea pronunțată. Aceste motive pot fi invocate atât de către părți, cât și de procuror, prin intermediul recursului (art. 304 pct. 4 din Codul de procedură civilă), respectiv al revizuirii (art. 322 pct. 4 teza întâi din Codul de procedură civilă). Este vorba desigur de apărarea unor interese generale, dar, în același timp, și de interesele private ale părților. Dacă însă nici procurorul și nici părțile interesate nu au formulat aceste motive prin căile de atac puse la îndemâna lor fie pentru că nu le cunoșteau, fie din neglijență, interesul general al respectării legii a determinat introducerea în Codul de procedură civilă a recursului în anulare, dându-se posibilitatea procurorului general să ceară desființarea hotă-

rârilor irevocabile care conțin astfel de greșeli. Aceasta nu înseamnă însă că procesul civil, de drept privat, a devenit exclusiv un proces de interes public. Din moment ce hotărârea de admitere a recursului în anulare produce efecte asupra hotărârii atacate și asupra părților din litigiu, este firesc ca ele să participe la judecată și, în considerarea intereselor lor, să sprijine ori să combată recursul în anulare, respectiv să ceară continuarea judecării în cazul în care procurorul general și-l retrage motivat. Aceasta nu înseamnă însă că se creează o altă cale de atac, care nu ar fi prevăzută de lege. Este vorba de aceeași cale de atac și de aceleași motive prevăzute de lege, asupra cărora se va pronunța instanța competentă.

Situația este diferită în cazul recursului în interesul legii, când procurorul general urmărește să obțină o hotărâre menită să asigure aplicarea unitară a legii de către toate instanțele judecătorești și care se pronunță numai în interesul legii, fără să aibă efect asupra hotărârilor judecătorești examinate și asupra situației părților din acele procese. În cazul recursului în interesul legii, totul este de ordine publică și de interes general, iar părțile din procesele examinate nici nu intervin în această activitate, nefiind citate.

Curtea Constituțională, prin deciziile nr. 96/1996 și nr. 339/1997, a reținut că ministrul justiției, sub a cărui autoritate își desfășoară activitatea procurorii, este reprezentant al executivului și a apreciat că din prevederile art. 131 alin. (1) din Constituție rezultă, fără dubiu, o legătură a Ministerului Public cu puterea executivă, care este

determinată de faptul că aceasta din urmă reprezintă interesele societății în mod permanent și continuu, iar Ministerul Public, potrivit art. 130 alin. (1) din Constituție, reprezintă și el, în activitatea judiciară, interesele generale ale societății și apără ordinea de drept, precum și drepturile și libertățile cetățenilor. Rezultă totuși că interesul general, pe care-l reprezintă procurorul general, poate să difere de interesul părții litigante, or, fiind într-un proces civil, nu poate fi neglijat nici acest din urmă interes, ceea ce se poate realiza numai prin continuarea judecării recursului în anulare, desigur cu participarea și cu concluziile procurorului, astfel cum prevede art. 330³ alin. 2 din Codul de procedură civilă. Pe de altă parte, continuarea judecării la cererea părții nu înseamnă și admiterea recursului în anulare, deoarece numai Curtea Supremă de Justiție va aprecia, prin hotărârea sa, dacă motivul invocat este întemeiat sau nu.

În concluzie, posibilitatea părții interesate de a cere continuarea judecării recursului în anulare, în cazul în care procurorul general l-a retras, nu contravine nici unei prevederi constituționale sau legale, deoarece art. 128 și 130 din Constituție nu sunt afectate.

Deoarece motivele invocate în susținerea excepțiilor de neconstituționalitate nu pot fi reținute, iar față de deciziile anterioare prin care Curtea Constituțională s-a pronunțat asupra art. 330⁴ din Codul de procedură civilă nu au intervenit elemente noi care să facă necesară reconsiderarea soluțiilor, urmează ca excepția invocată să fie respinsă.

Față de considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) și al art. 145 alin. (2) din Constituție, precum și al art. 13 alin. (1) lit. A.c) și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE:

Respinge excepția de neconstituționalitate a art. 330⁴ teza a doua din Codul de procedură civilă, invocată de Stratilescu Dumitra și de Parchetul de pe lângă Curtea Supremă de Justiție în Dosarul nr. 70/1996 al Curții Supreme de Justiție — Secția civilă.

Definitivă.

Pronunțată în ședința publică din data de 16 aprilie 1998.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. IOAN MURARU

Magistrat-asistent,
Carmen Daniela Manea

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIA Nr. 72 din 5 mai 1998

**referitoare la excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. 1 din Legea nr. 112/1995
pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului**

Ioan Muraru	— președinte
Costică Bulai	— judecător
Mihai Constantinescu	— judecător
Nicolae Popa	— judecător
Lucian Stângu	— judecător
Florin Bucur Vasilescu	— judecător
Romul Petru Vonica	— judecător
Victor Dan Zlătescu	— judecător
Paula C. Pantea	— procuror
Doina Suliman	— magistrat-asistent

Pe rol, pronunțarea asupra excepției de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. 1 din Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu

destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, ridicată de Macri Pierre și Macri Margareta în Dosarul nr. 3.689/1997 al Judecătoria Galați.

Dezbaterile au avut loc în ședința publică din data de 28 aprilie 1998 și au fost consemnate în încheierea din aceeași dată, când, având nevoie de timp pentru a delibera, Curtea a amânat pronunțarea pentru data de 5 mai 1998.

CURTEA,

având în vedere actele și lucrările dosarului, constată următoarele:

Judecătoria Galați, prin Încheierea din 30 septembrie 1997, pronunțată în Dosarul nr. 3.689/1997, a sesizat

Curtea Constituțională cu excepția de neconstituționalitate a art. 5 alin. 1 din Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, ridicată de Macri Pierre și Macri Margareta în cadrul unui proces având ca obiect soluționarea plângerii formulate împotriva Hotărârii nr. 140 din 13 februarie 1997 a comisiei pentru aplicarea Legii nr. 112/1995 de pe lângă Consiliul Județean Galați, prin care s-a respins cererea de restituire în natură a locuințelor solicitate.

În motivarea excepției se susține că textul legal atacat „este neconstituțional, deoarece prevede restituirea în natură doar pentru cei care locuiau la 22 decembrie 1989 în calitate de chiriași”, fiind astfel încălcat dreptul de proprietate și dreptul la moștenire.

Exprimându-și opinia, instanța de judecată apreciază că excepția este întemeiată, „motivată de faptul că legea face distincție între proprietarii care locuiau în imobilul solicitat până la o anumită dată (22 decembrie 1989) și ceilalți care au fost nevoiți să-l părăsească, ignorându-se dispozițiile art. 135 alin. (1) din Constituție”.

În scopul soluționării cauzei, conform prevederilor art. 24 alin. (1) din Legea nr. 47/1992, republicată, s-au solicitat punctele de vedere ale președinților celor două Camere ale Parlamentului și Guvernului.

În punctul de vedere al Guvernului se arată că excepția de neconstituționalitate nu este întemeiată, întrucât dispozițiile criticate „nu încalcă dreptul de proprietate și de moștenire, consacrate în Constituție, ci, în considerarea acestor drepturi, ele conțin măsuri reparatorii, stabilind modalitățile de dezdăunare a foștilor proprietari și a moștenitorilor acestora”. De asemenea, se apreciază că, în speță, este vorba de greșita aplicare a legii, „fapt ce poate fi cenzurat de instanța judecătorească în temeiul art. 18 din Legea nr. 112/1995”.

Președinții celor două Camere ale Parlamentului nu au comunicat punctele lor de vedere.

CURTEA,

examinând încheierea de sesizare, punctul de vedere al Guvernului, raportul întocmit de judecătorul-raportor, susținerile părților, concluziile procurorului, dispozițiile atacate,

Pentru considerentele expuse, în temeiul art. 144 lit. c) din Constituție, precum și al art. 1, al art. 2, al art. 3, al art. 13 alin. (1) lit. A.c) și al art. 23 din Legea nr. 47/1992, republicată,

CURTEA

În numele legii

DECIDE :

Respinge excepția de neconstituționalitate a dispozițiilor art. 5 alin. 1 din Legea nr. 112/1995 pentru reglementarea situației juridice a unor imobile cu destinația de locuințe, trecute în proprietatea statului, ridicată de Macri Pierre și Macri Margareta în Dosarul nr. 3.689/1997 al Judecătorei Galați.

Definitivă.

Pronunțată în ședința publică din data de 5 mai 1998.

PREȘEDINTELE CURȚII CONSTITUȚIONALE,
prof. univ. dr. IOAN MURARU

Magistrat-asistent,
Doina Suliman

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, str. Izvor nr. 2-4, Palatul Parlamentului, sectorul 5, București,
cont nr. 30.98.12.301 B.C.R. — S.M.B.

Adresa pentru publicitate : Serviciul relații cu publicul și agenții economici, București,
Str. Blanduziei nr. 1, sectorul 2, telefon 211.57.30.

Tiparul : Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, tel. 668.55.58 și 335.01.11/4028.
